

Kūdra Latvijā

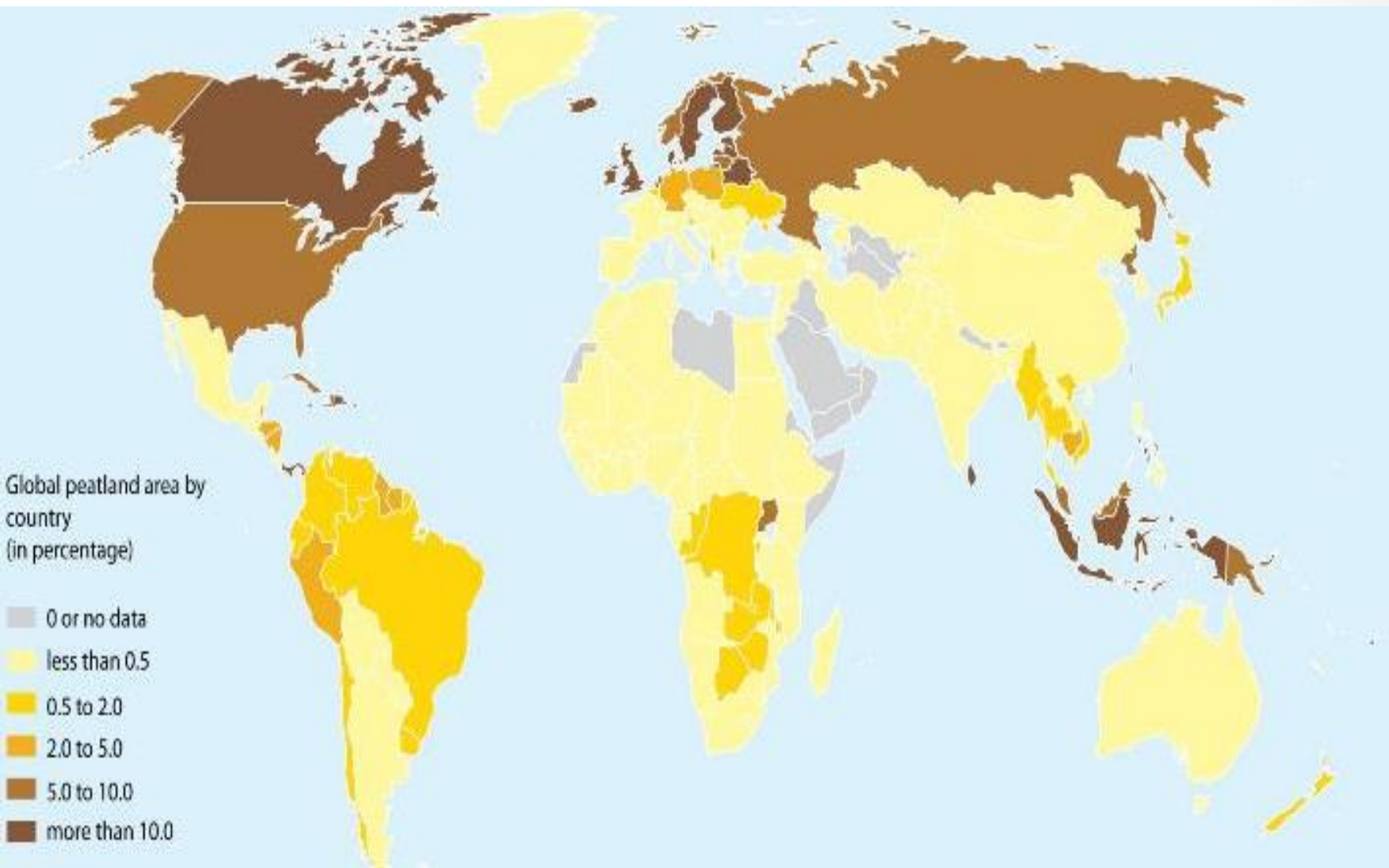

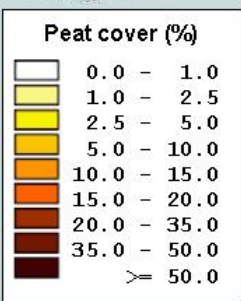
SIA "Profundum"

Artūrs Jansons

03.08.2016

KŪDRAS PURVĪ, % NO VALSTU TERITORIJAS PASAULĒ

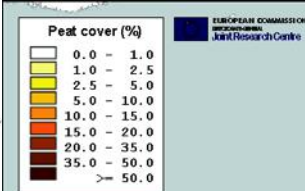
EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL
Joint Research Centre

ies
Institute for
Earth System
and
Climate
Research

Purvu izplatība Eiropā

Projection: Lambert Azimuth Equal Area

Purvi aizņem apmēram 956,949 km² no visas Eiropas teritorijas.
Tie visplašākās teritorijas aizņem Somijā, Zviedrijā un Norvēģijā, kur atrodas
~75% Eiropā saglabājušies purvi.

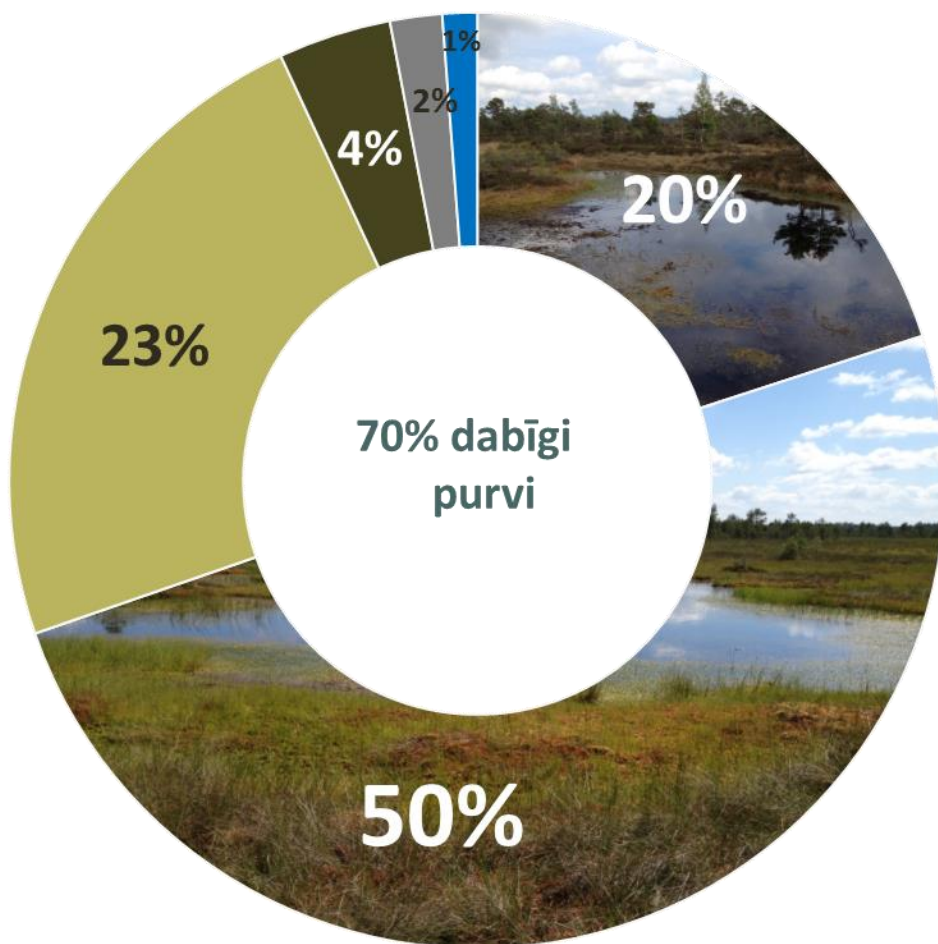
EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL
Joint Research Centre

ies
Institute for
Earth System
and
Climate
Research

Projection: Lambert Azimuth Equal Area

PURVI LATVIJĀ %

Purvu platība 645 100ha =10% no Latvijas teritorijas

20% Natura 2000 aizsardzībā esošās teritorijas (128 000 ha)

50% Citi dabīgie purvāji (318 129 ha)

23% Nosusinātās lauksaimniecības platības, meži (149 783ha)

4% Kūdras ieguve (28 500 ha)

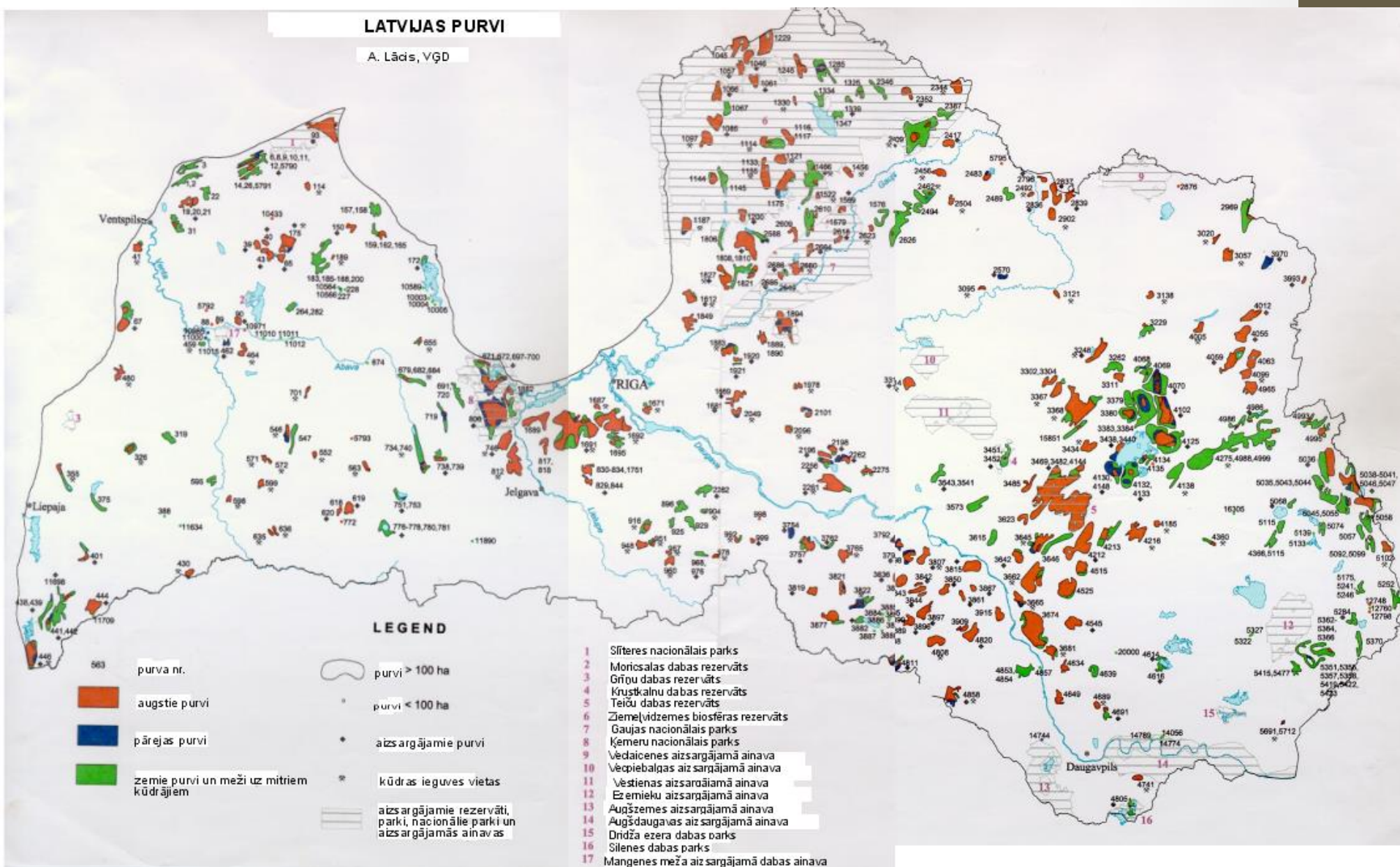
2% Izstrādātās purvu platības (11 522ha)

1% Ūdenstilpes (7 681ha)

Vairāk kā 49.3% no kopējās purvu platības ir zemie purvi, augstie purvi 41.7%, pārejas purvi 9%

LATVIJAS PURVI

A. Lācis, VĢD

PERSPEKTĪVO ATRADŅU MEKLĒŠANA (OPTIMĀLAIS VARIANTS)

- Vajadzētu būt:
 1. Vienotai ekonomiskā pamatojuma izstrādei (apvienojot **visus** izmaksu posteņus, nosakot optimālo karjera platības attiecību pret potenciāli iegūstamo materiālu)
 2. Stratēģisko prioritāšu noteikšana pa reģioniem (gan LVM meža ceļiem, gan valsts nozīmes ceļiem, gan betona rūpnīcu vai citu ārējo patērētāju pieprasījumu)
 3. Jauno karjeru meklēšana jānotiek nepārtrauktā procesā, lai samazinātu atvēršanas laiku

Informācijas avoti

33.

Ogre

VALSTS ĢEOLOĢIJAS DIENESTS

LATVIJAS ĢEOLOĢISKĀ KARTE M 1:200 000

GEOLOGICAL MAP OF LATVIA

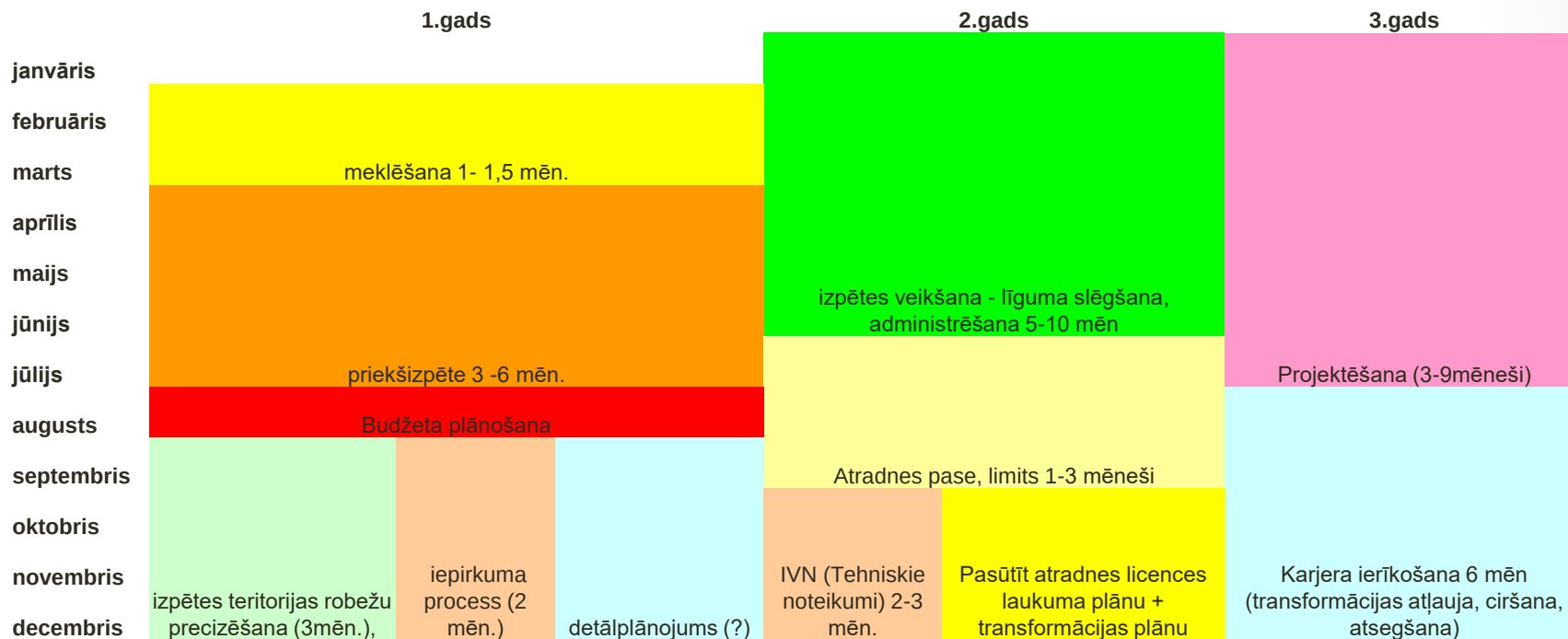
Informācijas avoti

Pašvaldību teritorijas plānojumi

• **5.2.6. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (RD)**

- Paskaidrojums
- Zemes vienības, kur galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir derīgo izrakteņu ieguve.
- Atļautā izmantošana
- 1) Derīgo izrakteņu ieguve.
- 2) Būves (pievedceļi u.c.), kas nepieciešami derīgo izrakteņu ieguvei.
- 3) Citi izmantošanas veidi (atskaitot apbūvi), pirms uzsākta derīgo izrakteņu ieguve.
- Jaunveidojamo zemes vienību minimālais lielums
- Funkcionālo nepieciešamību nosaka atbilstoši derīgo izrakteņu veidam.
- Citi noteikumi
- 1) Līdz derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanai, zemi drīkst izmantot atbilstoši esošajai izmantošanai.
- 2) Veicot jaunu izpēti, noteiktie atradņu laukumi ir uzsākami izstrādāt likumdošanā noteiktajā kārtībā, un saņemot domes atļauju (ja nav pretrunu ar teritorijas plānoto izmantošanu – sabiedrisko apbūvi, uzsāktu vai pabeigtu ēku celtniecību, nav apdraudētas sabiedriski nozīmīgas teritorijas, aizsargājamās teritorijas).
- 3) Derīgo izrakteņu ieguvi ir aizliegts veikt ciemu teritorijās.
- 4) Plānojot derīgo izrakteņu ieguvi lauksaimniecības zemēs un mežu zemēs, pēc atradnes izpētes datu iegūšanas ir jāsaņem Jelgavas novada domes lēmums par nekustamā īpašuma lietošanas mērķa maiņu.
- 5) Tādiem derīgo izrakteņu veidiem, kā māls, dolomīts, smilts, grants, kūdra un sapropelis, minimālā ieguves platība nedrīkst būt mazāka par 1ha
- 6) Derīgo izrakteņu ieguves ietekmes uz vidi novērtējums piemērojams un veicams saskaņā ar normatīvajiem aktiem.
- 7) Derīgo izrakteņu ieguvējs nodrošina derīgo izrakteņu ieguves vietas konservāciju, ja ieguves darbus pārtrauc uz laiku, ilgāku par vienu gadu. Derīgo izrakteņu ieguvējs nodrošina ar derīgo izrakteņu ieguvi saistīto dokumentu glabāšanu.
- 8) Pēc derīgo izrakteņu ieguves pabeigšanas, derīgo izrakteņu ieguves vieta ir jārekultivē. Rekultivācija jāuzsāk gada laikā pēc derīgo izrakteņu ieguves pabeigšanas.

Process – karjera atvēršana

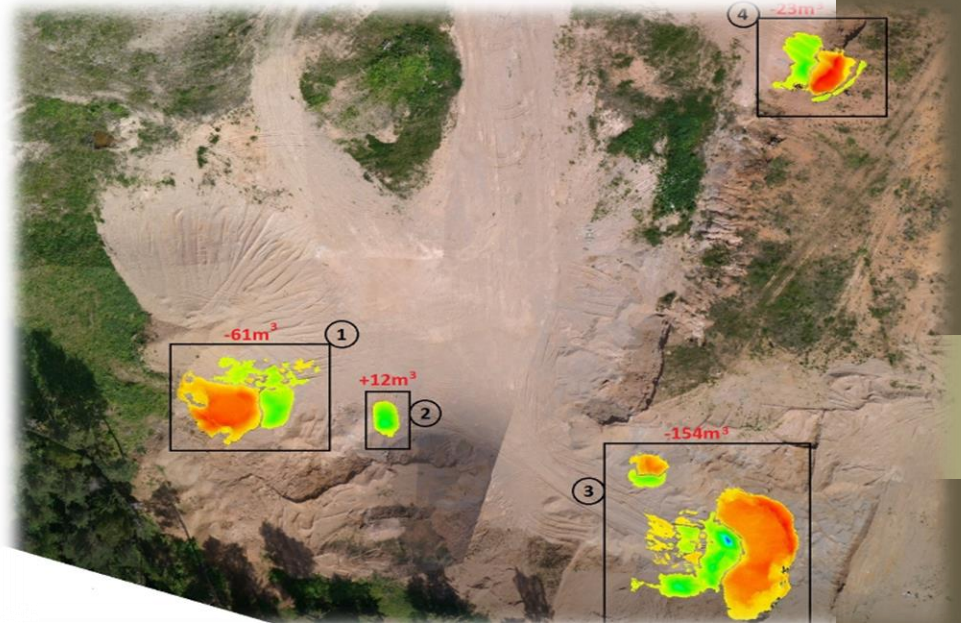

Ietekmes uz vidi vērtēšanas process

Vērtējamās ietekmes

- ietekme uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām
- ietekme uz mikroliegumiem
- ietekme uz īpaši aizsargājamajām sugām un dzīvotnēm
- ietekme uz ūdenstecēm un ūdenstilpnēm
- ietekme uz kultūras pieminekļiem, to aizsargjoslām, vēstures, dabas un vides objektiem
- ietekme uz augsni
- ietekme uz ainavas vizuālajām īpašībām

Ražošana un uzskaitē

Nomas maksas noteikšanas princips

Valstī noteiktais minimums, 1.5% no zemes kadastrālās vērtības – tā ir tikai zemes nomas maksa

Izolē vai konkursā iegūtā maksa par zemes dziļu resursu izmantošanu

Maksa par kūdras purva izmantošanu

Sagatavojamā dokumentācija lai realizētu konkursa /izsoles procedūru kūdras resursu
ieguvei(optimāli – vēlamā)

- ☐ Zemes īpašuma tiesības nostiprinātas zemesgrāmatās
- ☐ Plānotā darbība atbilst teritorijas plānojumam
- ☐ Veikta iznomājamā zemes gabala ārējā robežu uzmērīšana un ierīkošana apvidū
- ☐ Sagatavota vispārīgā ģeoloģiskās informācijas pakete par pieejamajiem resursiem plānotajā zemes nomas platībā
- ☐ Saņemts Valsts Vides dienesta vispārīgs atzinums par veicamajām darbībām derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves uzsākšanai iznomājamajā teritorijā

Papildus prasības, ja purvi tiek iznomāti kultivēto ogu audzēšanai

- ❑ Vispiemērotākie kultivēto ogu audzēšanai ir augstā tipa purvi
- ❑ Kūdras slānim jābūt vismaz 40 cm biezam, optimāli 80 cm biezu kūdras slānis
- ❑ Augsnes skābumam jābūt mazākam par 5 (PH 2,8-5,0)
- ❑ Teritorijā vai tās tuvumā jābūt pieejamiem ūdens resursiem.
(Vienas nakts salnai 10 ha laistīšanai nepieciešami 4000 m³ ūdens)
- ❑ Vispiemērotākie ir purvi, kuriem jau veikta sākotnējā nosusināšana
- ❑ Jābūt minimālai infrastruktūrai pievadceļiem, elektrībai, meliorācijai

Galvenie nosacījumi un kritēriji zemes nomas tiesību iegūšanai purvu teritorijās

Kultivēto ogu audzēšana

- finansiālās iespējas
- pārraudzība
- rekomendācijas un atsauksmes
- pieredze kultivēto ogu audzēšanā un pārstrādē
- vides aizsardzības pasākumi
- personāla kvalifikācija kultivēto ogu audzēšanas jomā
- darba aizsardzības pasākumi
- plānoto darbību secība un detalizēts apraksts

Kūdras ieguve

- finansiālās iespējas
- tehniskais nodrošinājums
- pieredze kūdras ieguvē un pārstrādē
- kūdras iegulas racionāla izstrāde
- vides aizsardzības pasākumi
- personāla kvalifikācija kūdras ieguves jomā
- darba aizsardzības pasākumi

Zemes dzīļu nākotne

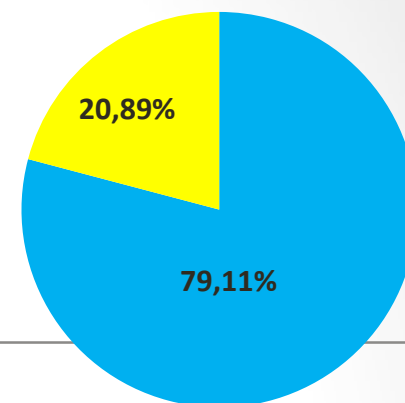
- ģeozinātnes jautājums
- valsts nozīmes zemes dzīļu nogabali
- kompensācijas par radītajiem zaudējumiem
- samaksa par gūto labumu
- izpētes datu ticamība un pieejamība
- ieguves kontroles kapacitāte – Valsts vides dienests

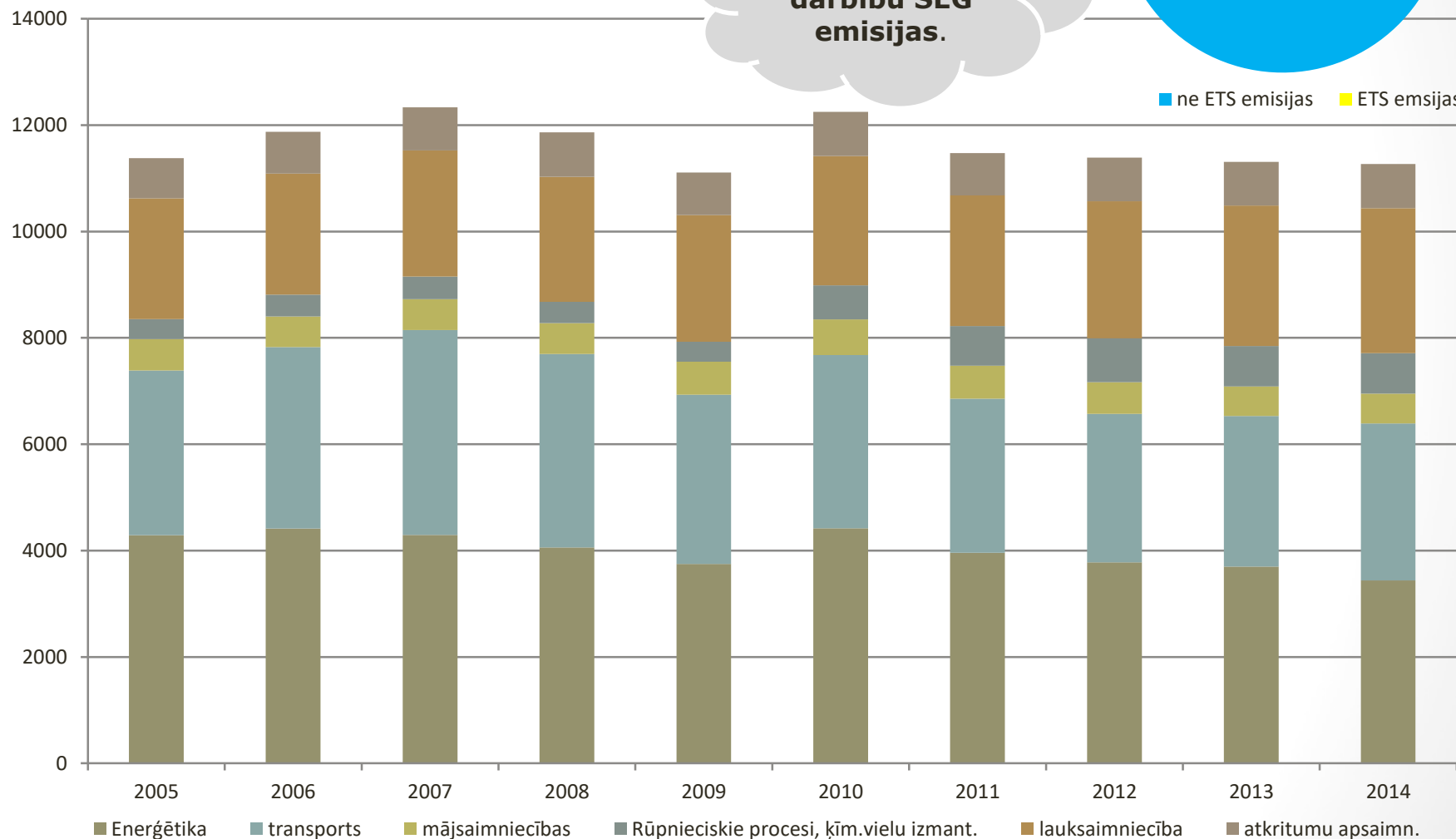
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kopējās Latvijas SEG emisijas (kt CO₂ ekv.)

Lielākā daļa ir
tieši ne-ETS
darbību SEG
emisijas.

ne ETS emisijas ETS emisijas

Enerģētika transports mājsaimniecības Rūpnieciskie procesi, ķīm.vielu izmant. lauksaimniecība atkritumu apsaimn.

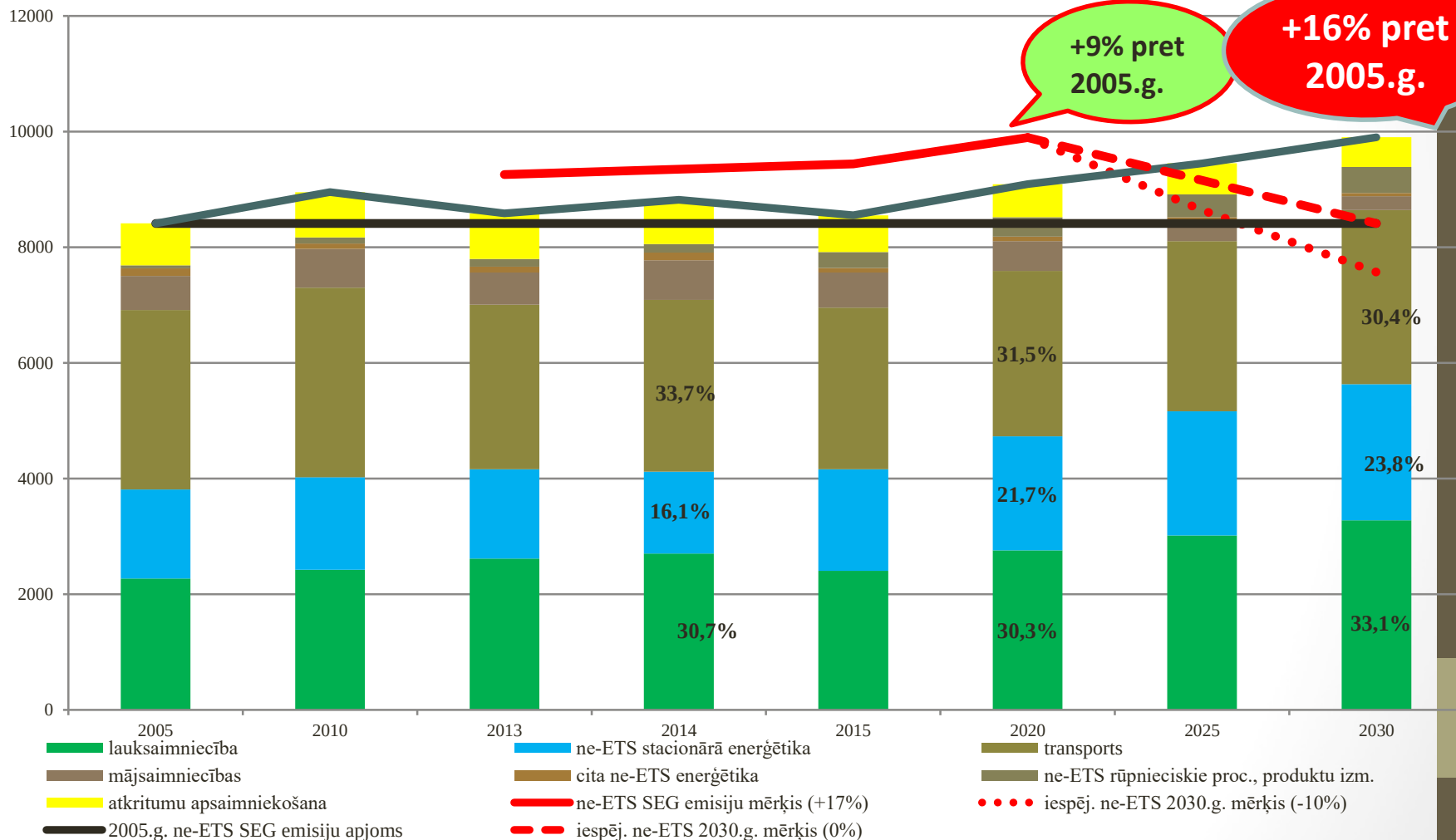
Datu avots: 2016.gada SEG inventarizācija (iesniegta ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām sekretariātam 15.04.2016)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas ne-ETS SEG emisijas un to prognozes (kt CO₂ ekv.)

2020. gada mērķi
visticamāk izpildīsīm,
taču potenciālā
2030.gada mērķa izpildei
būs nepieciešami papildus
un jauni pasākumi.

Datu avots: 2016.gada SEG inventarizācija (15.04.2016) un 2015.gada prognozes, kas iesniegtas EK

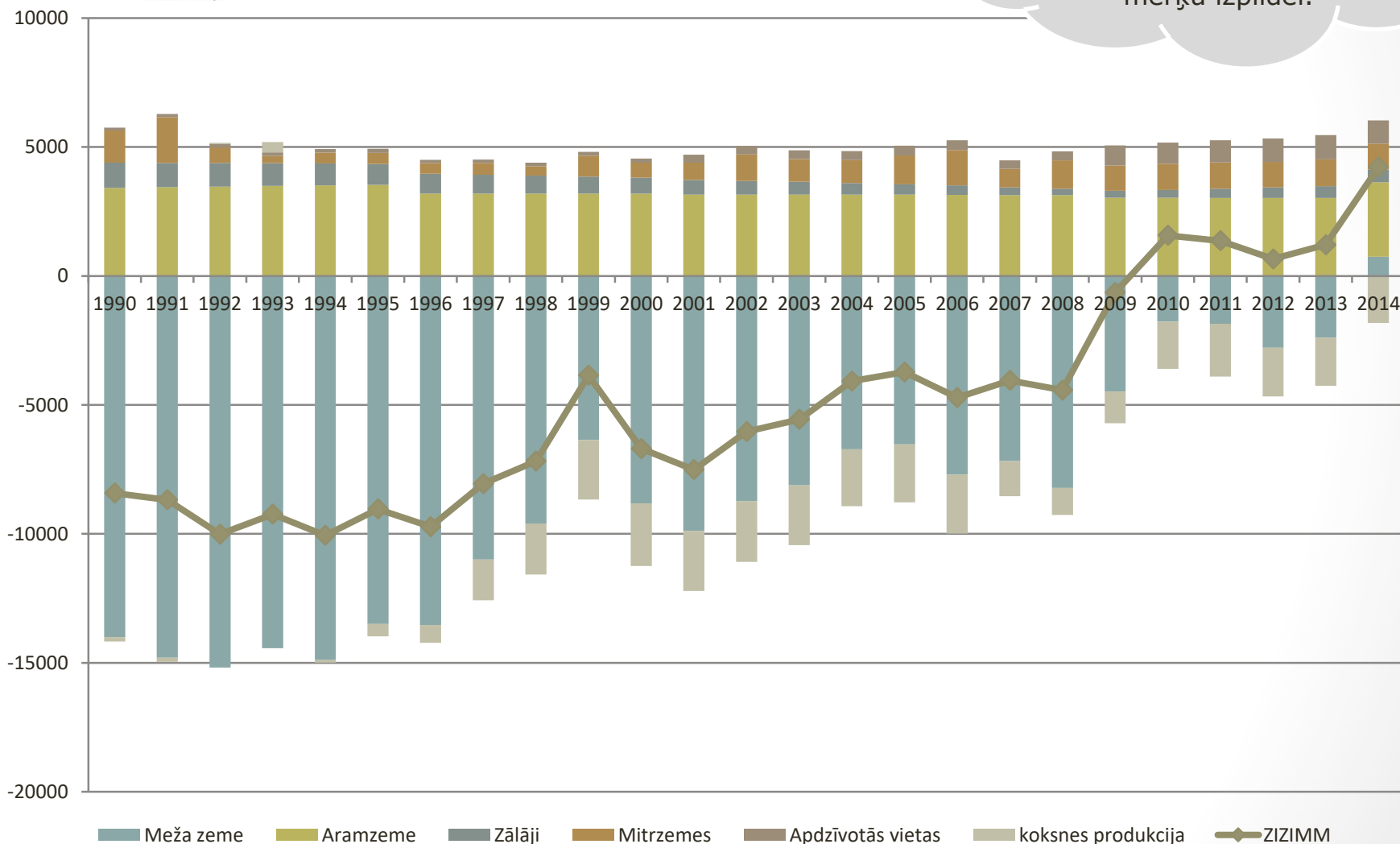

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas ZIZIMM SEG emisijas un piesaiste (kt CO₂ ekv.)

**Neto piesaiste ZIZIMM
sektorā vairs nenosedz
sektora emisijas.**

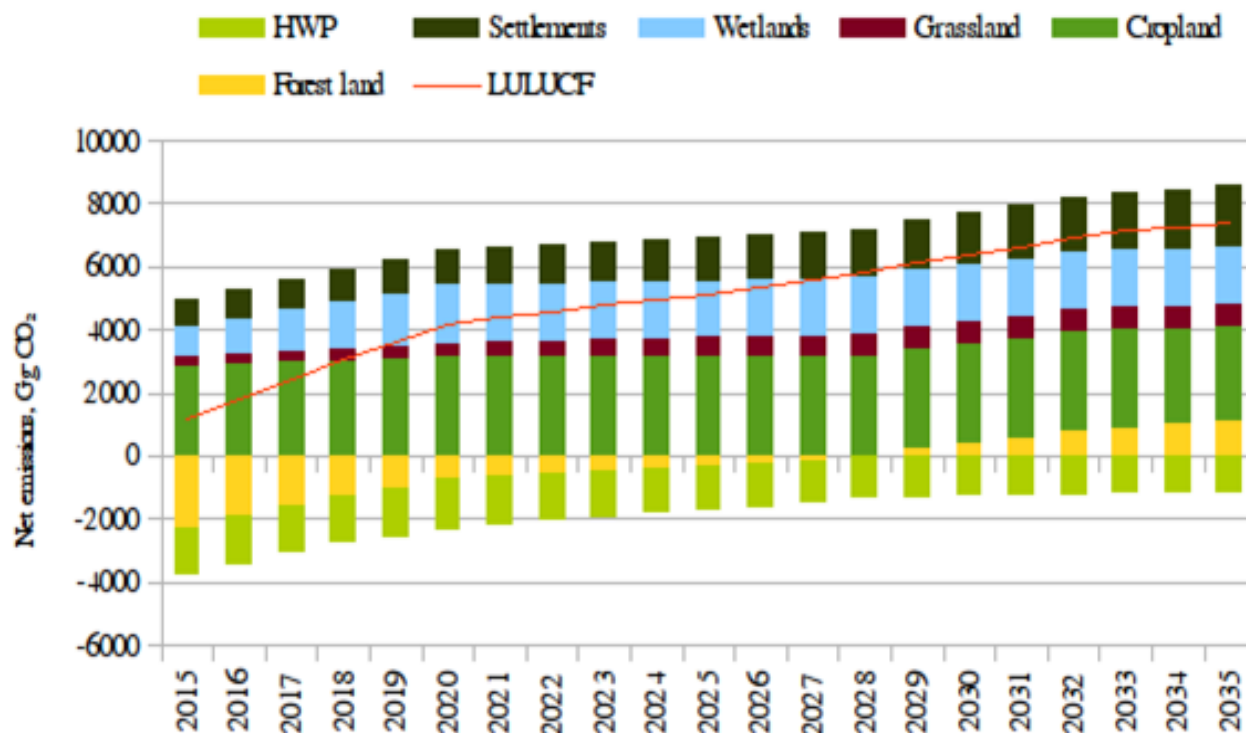
Nepieciešami papildus
pasākumi CO₂ piesaistes
ikgadējo 2013-2030.g.
mērķu izpildei.

Datu avots: 2016.gada SEG inventarizācija (Iesniegts UNFCCC 15.04.2016., datu sagatavotājs - LVMI «Silava»)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**jebkādaī kūdras ieguves apjomu
palielināšanai būs tieša ietekme uz
SEG emisijām/ piesaisti (vajadzība
nodrošināt papildus emisiju
samazinājumus)!**

Pašreizējās SEG prognozes neparedz kūdras
ieguves apjomu palielināšanu!

Dažas klimatam draudzīgas prakses kontekstā ar kūdras ieguvu / ieguves “iekapsulēšanu”

- Paātrināt kūdras ieguvu, t.i. **palielināt gadā no platības vienības iegūstamo apjomu.**
- **Noieta radīšana nelikvīdajiem kūdras krājumiem jau atsegtajās iegulās,** lai mazinātu SEG emisijas pēc ieguves pārtraukšanas (pastāv viedoklis, ka, neskatoties uz ārējo spožumu atsevišķās renaturalizētajās platībās, dziļāk esošie kūdras slāņi turpina mineralizēties līdz pilnīgai izzušanai). Latvijā būtu vēlams arī sekmēt nelikvīdās kūdras izmantošanu arī vietējā lauksaimniecībā, palielinot organisko vielu uzkrājumu augsnē.
- **Inovatīvi kūdras izmantošanas veidi** – biosorbents, kas izpētīts ESF projekts „Starpdisciplināra jauno zinātnieku grupa Latvijas purvu un to resursu izpētei, ilgtspējīgai izmantošanai un aizsardzībai (PuReST)” ietvaros